

VIỆT NAM HỌC - MỘT KHOA HỌC LIÊN NGÀNH

Nguyễn Thị Lan Anh *

Tóm tắt: Nội dung bài viết này sẽ giúp độc giả hiểu rõ hơn nội hàm của các khái niệm “liên ngành, khoa học liên ngành” và đặc biệt là làm rõ lý do tại sao Việt Nam học là một khoa học liên ngành, ý nghĩa thực tiễn và tầm quan trọng của mình chứng trên. Đồng thời bài viết cũng giúp độc giả khám phá sâu hơn về tính liên ngành của Việt Nam học, từ nguồn gốc lịch sử cho đến phạm vi nghiên cứu và các ứng dụng hiện nay, cũng như những thách thức và cơ hội mà lĩnh vực này cần giải quyết.

Từ khóa: Việt Nam học, liên ngành, khoa học liên ngành.

Abstract: The content of this article will help readers better understand the connotations of the concepts “interdisciplinary, interdisciplinary science” and especially clarify the reason why Vietnamese Studies is an interdisciplinary science and the practicality and importance of the above evidence. At the same time, the article also helps readers explore more deeply the interdisciplinary nature of Vietnamese Studies, from its historical origins to the scope of research and current applications, as well as the challenges and opportunities that the field faces and needs to resolve.

Keywords: Vietnamese studies, interdisciplinary, interdisciplinary science.

1. Đặt vấn đề

Ý kiến “*Cần nâng cao nhận thức chung về Việt Nam học - một ngành còn khá mới mẻ với nhiều người Việt Nam...*” tưởng như là một nghịch lý, nhưng lại rất cần thiết. Nhiều người cho rằng “*Các nước muốn tìm hiểu Việt Nam mới cần học Việt Nam học, còn đã là người Việt Nam, không cần học, ai cũng có tiềm năng trở thành nhà Việt Nam học. Tất cả các nhà nghiên cứu địa lý, lịch sử, kinh tế, văn hóa, xã hội, phong tục tập quán, môi trường Việt Nam đều là nhà Việt Nam học*”. Vâng, họ là những nhà nghiên cứu đơn ngành về Việt Nam. Nhưng muốn trở thành nhà Việt Nam học, phải tiếp cận cách nghiên cứu liên

ngành (inter- disciplinary) của khu vực học (area studies), phải đặt đối tượng nghiên cứu của mình trong một không gian lịch sử văn hóa và không gian phát triển bền vững như trên đã đề cập. Rộng lớn hơn, phải đặt Việt Nam trong bối cảnh khu vực Đông Nam Á, Châu Á - Thái Bình Dương và thế giới. Hơn ai hết, những người đang quản lý, nghiên cứu và giảng dạy trong các cơ quan nghiên cứu, giảng dạy Việt Nam học phải được đào tạo và phải thấm nhuần những vấn đề lý thuyết để vận dụng vào thực tiễn nghiên cứu và giảng dạy của mình.

Chính vì vậy, trong bài viết này, tác giả sẽ đề cập đến một số vấn đề cơ bản để trả lời cho các câu hỏi và các vấn đề

* Thạc sĩ, Khoa Triết và Khoa học xã hội, Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội; Nghiên cứu sinh, Viện Việt Nam học và Khoa học phát triển, Đại học Quốc gia Hà Nội.

đặt ra sau: i. Việt Nam học là gì? ii. Quá trình hình thành và phát triển của ngành Việt Nam học; iii. Tại sao cần phải làm rõ Việt Nam học là khoa học liên ngành - ý nghĩa và tầm quan trọng của những minh chứng đó? iv. Phạm vi nghiên cứu và ứng dụng của Việt Nam học và những thách thức và cơ hội cho ngành Việt Nam học trong giai đoạn hiện nay.

2. Nội dung

2.1. Một số khái niệm liên quan đến đề tài

- Việt Nam học

Việt Nam học là một lĩnh vực nghiên cứu chuyên sâu về lịch sử, văn hóa, địa lý, kinh tế, xã hội và các khía cạnh khác của Việt Nam. Nó không chỉ tập trung vào quá khứ, mà còn liên quan đến hiện tại và tương lai của đất nước và con người Việt Nam. Các nghiên cứu trong lĩnh vực này thường bao gồm việc phân tích sự phát triển của Việt Nam từ các góc độ khác nhau, thời điểm khác nhau và nhìn nhận về vai trò của Việt Nam trong bối cảnh hiện tại.

- Liên ngành

Liên ngành (Inter-disciplinarity hay Inter-disciplinary) của một môn học hay một ngành học là sự liên kết các môn học, các ngành học. Thông thường, mỗi chuyên ngành có một đối tượng nghiên cứu riêng và thường giải quyết những vấn đề chuyên biệt của ngành mình. Tuy nhiên, do nhu cầu nhận thức của con người, cần phải liên ngành để giải quyết nhiều vấn đề của thực tiễn. Khái niệm liên ngành trong bài viết sẽ được xét đến trên quan điểm của các nhà nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn nói chung

và các nhà nghiên cứu khu vực nói riêng.

Liên quan đến việc định nghĩa thế nào là liên ngành, cần phân biệt rõ liên ngành với đa ngành (multidisciplinary). Theo R. J. Ellis [3], sự khác biệt này chủ yếu ở hướng tiếp cận. Tiếp cận đa ngành nhấn mạnh việc sử dụng các phương pháp và quy trình của nhiều chuyên ngành khác nhau một cách riêng biệt và độc lập, trong khi tiếp cận liên ngành lại tìm cách liên kết, thiết lập những mối quan hệ qua lại, quy định và ảnh hưởng lẫn nhau giữa những hệ phương pháp và quy trình của nhiều chuyên ngành khác nhau.

- Khoa học liên ngành

Khoa học liên ngành là một phương pháp nghiên cứu và học tập mà trong đó các nhà nghiên cứu và học giả kết hợp kiến thức, phương pháp và công cụ từ nhiều lĩnh vực khác nhau để nghiên cứu một vấn đề cụ thể hoặc giải quyết một thách thức nhất định. Trong khoa học liên ngành, người nghiên cứu không chỉ tập trung vào một lĩnh vực duy nhất, mà còn áp dụng và kết hợp kiến thức từ các lĩnh vực khác nhau để có cái nhìn toàn diện và phức tạp hơn về vấn đề đang nghiên cứu.

Mục tiêu của khoa học liên ngành là tạo ra những giải pháp sáng tạo và đổi mới cho các vấn đề phức tạp và đa chiều trong thế giới hiện đại. Bằng cách kết hợp kiến thức từ nhiều lĩnh vực khác nhau, khoa học liên ngành có khả năng tạo ra những góc nhìn mới và đưa ra các phương pháp tiếp cận mới trong việc nghiên cứu và giải quyết vấn đề. Ví dụ, khoa học liên ngành có thể là việc kết hợp kiến thức từ y học, kỹ thuật, và khoa học máy tính để phát triển các công nghệ

y tế tiên tiến, như hình ảnh y khoa hay dự đoán bệnh tật, hoặc kết hợp kiến thức từ sinh học, kinh tế học, và kỹ thuật để nghiên cứu về năng suất cây trồng trong điều kiện biến đổi khí hậu.

Khoa học liên ngành đóng vai trò quan trọng trong việc giải quyết các vấn đề phức tạp và đa dạng trong thế giới hiện đại, đồng thời tạo ra cơ hội cho sự đổi mới và phát triển xã hội.

2.2. Sự hình thành và phát triển của Việt Nam học

Sự hình thành và phát triển của Việt Nam học là một hành trình phong phú và đa dạng, phản ánh sự tiến hóa của lĩnh vực này qua các giai đoạn lịch sử và ảnh hưởng của các ngữ cảnh xã hội, văn hóa, và chính trị. Việt Nam học bắt nguồn từ nhu cầu hiểu biết và nghiên cứu về văn hóa, lịch sử, địa lý, ngôn ngữ và xã hội của Việt Nam. Trong lịch sử dân tộc, Việt Nam học đã tồn tại từ thời kỳ cổ đại, thể hiện qua việc ghi chép về lịch sử, truyền thống và văn hóa. Sự phát triển qua các giai đoạn lịch sử như sau:

- *Thời kỳ cổ đại và trung đại*: Phát triển chậm, chủ yếu dựa vào các bản ghi chép và tư liệu văn hóa truyền thống hoặc truyền khẩu;

- *Thời kỳ thuộc địa và thời kỳ phong kiến*: Tiếp xúc với các nền văn hóa khác, bên cạnh văn hóa truyền thống, sự phát triển của Việt Nam học chịu ảnh hưởng từ các nền văn hóa ngoại nhập

- *Thời kỳ hiện đại*: Sự phát triển của Việt Nam học trở nên rõ rệt hơn dưới sự ảnh hưởng của các phong trào cải cách, học thuật và xã hội. Các nghiên cứu của nước ngoài về Việt Nam cũng được gia

tăng theo các mối quan tâm và quan hệ quốc tế;

- *Đặc điểm* của Việt Nam học là sự đa dạng và phong phú, bao gồm các lĩnh vực khác nhau như lịch sử, văn hóa, ngôn ngữ, địa lý, xã hội và nghệ thuật,...;

- *Nguồn gốc* của Việt Nam học đến từ nhu cầu hiểu biết và nghiên cứu về đất nước, dân tộc, và văn hóa Việt Nam trong từng bối cảnh lịch sử.

Như vậy, qua các giai đoạn lịch sử, Việt Nam học đã từng bước phát triển và trở thành một lĩnh vực nghiên cứu quan trọng, góp phần vào việc hiểu biết sâu sắc về đất nước và con người Việt Nam.

2.3. Việt Nam học là khoa học liên ngành

Tính liên ngành của Việt Nam học đặc trưng bởi sự kết hợp và tương tác giữa các lĩnh vực khác nhau, từ lịch sử, văn hóa, địa lý, giáo dục, ngôn ngữ đến xã hội và nghệ thuật. Dưới đây là một số điểm để làm rõ tính liên ngành của Việt Nam học:

- *Tính đa ngành của Việt Nam học*: Việt Nam học không chỉ tập trung vào một lĩnh vực duy nhất, mà bao gồm nhiều lĩnh vực khác nhau như lịch sử, văn hóa, giáo dục, ngôn ngữ, địa lý, xã hội, nghệ thuật và kinh tế. Sự đa ngành này thể hiện sự liên kết và tương tác giữa các lĩnh vực khác nhau, đặc trưng của khoa học liên ngành.

- *Sự tương hỗ giữa các lĩnh vực*: Trong quá trình nghiên cứu, Việt Nam học thường kết hợp và có sự tương hỗ giữa các lĩnh vực khác nhau. Ví dụ, để hiểu rõ về một khía cạnh văn hóa của Việt Nam, cần phải nắm vững địa lý, lịch sử, ngôn ngữ,... và xã hội tương ứng.

- *Ứng dụng đa chiều của kiến thức:* Kiến thức từ Việt Nam học có thể được áp dụng trong nhiều lĩnh vực khác nhau như giáo dục, du lịch, quản lý văn hóa, kinh tế và phát triển cộng đồng. Sự đa chiều trong ứng dụng kiến thức là một đặc điểm của khoa học liên ngành.

- *Sự tương tác với các lĩnh vực khác:* Việt Nam học thường liên kết mật thiết với các ngành khoa học khác, như lịch sử, văn học, địa lý, khoa học xã hội, kinh tế học và khoa học máy tính để nghiên cứu và hiểu sâu hơn về đất nước và con người Việt Nam.

- *Tính đa chiều và đa phương thức trong nghiên cứu:* Trong Việt Nam học, các phương pháp nghiên cứu và phân tích thường không giới hạn trong một lĩnh vực cụ thể, mà sử dụng nhiều phương pháp và công cụ từ các lĩnh vực khác nhau, từ phân tích lịch sử đến phân tích ngôn ngữ và dữ liệu xã hội.

Tóm lại, Việt Nam học đúng là một khoa học liên ngành, thể hiện qua tính đa ngành, sự tương hỗ giữa các lĩnh vực, ứng dụng đa chiều của kiến thức, sự tương tác với các ngành khác và sự đa dạng trong phương pháp nghiên cứu.

2.4. Ý nghĩa và tầm quan trọng của tính liên ngành của Việt Nam học

Việt Nam học là một khoa học liên ngành có nhiều ý nghĩa quan trọng:

- *Hiểu biết đa chiều về Việt Nam:* Việt Nam học, khi được xem là một khoa học liên ngành, có thể cung cấp cái nhìn toàn diện và đa chiều về đất nước và con người Việt Nam từ nhiều góc độ khác nhau như lịch sử, văn hóa, địa lý, xã hội, ngôn ngữ, và nghệ thuật,...

- *Phản ánh sự đa dạng và phức tạp của đời sống xã hội:* Việt Nam học liên ngành thể hiện sự phức tạp và đa dạng của xã hội và văn hóa Việt Nam, đồng thời cũng giúp hiểu rõ hơn về sự tương tác và ảnh hưởng giữa các yếu tố khác nhau trong xã hội.

- *Ứng dụng trong nhiều lĩnh vực:* Bằng cách xem Việt Nam học là một khoa học liên ngành, ta có thể áp dụng kiến thức và phương pháp của nó vào nhiều lĩnh vực khác nhau như giáo dục, du lịch, quản lý văn hóa, ngoại giao, phát triển cộng đồng, và nghiên cứu khoa học.

- *Giải quyết các vấn đề phức tạp:* Việt Nam học liên ngành có thể giúp giải quyết các vấn đề phức tạp và đa diện trong xã hội Việt Nam, như quản lý tài nguyên tự nhiên, bảo tồn di sản văn hóa, phát triển kinh tế và xã hội bền vững.

- *Hợp tác và giao lưu với các lĩnh vực khác:* Chứng minh Việt Nam học là một khoa học liên ngành có thể tạo ra cơ hội hợp tác và giao lưu với các lĩnh vực khác, từ đó tạo ra sự đổi mới và phát triển trong nghiên cứu và ứng dụng.

- *Tăng cường uy tín và sự công nhận:* Việt Nam học, khi được coi là một khoa học liên ngành, có thể tăng cường uy tín và sự công nhận của lĩnh vực này trong cộng đồng nghiên cứu và xã hội, từ đó tạo ra sự hiểu biết, thu hút sự quan tâm và ủng hộ từ các bên liên quan.

2.5. Phạm vi nghiên cứu và ứng dụng của Việt Nam học

Phạm vi nghiên cứu và ứng dụng của Việt Nam học rất đa dạng và rộng lớn, bao gồm nhiều lĩnh vực khác nhau trong đời sống xã hội và văn hóa của Việt Nam.

Dưới đây là một số phạm vi nghiên cứu và ứng dụng tiêu biểu của Việt Nam học:

Nghiên cứu lịch sử và truyền thống:

- Phân tích và nghiên cứu về các giai đoạn lịch sử của Việt Nam từ thời cổ đại đến hiện đại;

- Khám phá và bảo tồn các di sản văn hóa, truyền thống dân tộc Việt Nam.

Nghiên cứu văn hóa và nghệ thuật:

- Phân tích và hiểu biết sâu sắc về nghệ thuật truyền thống và hiện đại của Việt Nam;

- Nghiên cứu về văn hóa dân tộc, tín ngưỡng, và truyền thống lễ hội.

Nghiên cứu ngôn ngữ và văn hóa giao tiếp:

- Nghiên cứu về ngôn ngữ, văn hóa giao tiếp và giao tiếp không ngôn ngữ của người Việt Nam;

- Đào tạo và phát triển các chương trình học tiếng Việt cho người nước ngoài và người Việt Nam sinh sống và làm việc ở nước ngoài.

Nghiên cứu địa lý và môi trường:

- Nghiên cứu về địa lý tự nhiên và địa lý xã hội của Việt Nam;

- Đánh giá chính xác tác động của các vấn đề môi trường và biến đổi khí hậu đối với Việt Nam.

Ứng dụng trong giáo dục và du lịch:

- Phát triển các chương trình giáo dục và đào tạo, tìm hiểu và giao lưu quốc tế về văn hóa và lịch sử Việt Nam;

- Thiết kế và quản lý các chương trình du lịch mang tính văn hóa và giáo dục.

Ứng dụng trong quản lý và phát triển cộng đồng:

- Hỗ trợ quản lý và bảo tồn di sản văn hóa và tự nhiên của Việt Nam;

- Phát triển các dự án phát triển cộng đồng dựa trên nghiên cứu về văn hóa và xã hội của Việt Nam.

Như vậy, Việt Nam học không chỉ có vai trò trong việc nghiên cứu và bảo tồn di sản văn hóa, mà còn có ứng dụng rộng rãi trong nhiều lĩnh vực khác nhau, như giáo dục, du lịch, quản lý và phát triển cộng đồng.

2.6. Thách thức và cơ hội

Phát triển Việt Nam học là một khoa học liên ngành đang đối mặt với nhiều thách thức, trong đó có:

- Giới hạn về tài nguyên và hạ tầng: Việt Nam học đang phải đối mặt với sự hạn chế về tài nguyên và hạ tầng, bao gồm cả tài chính, nhân lực và cơ sở vật chất. Việc thiếu hụt tài nguyên này có thể làm hạn chế khả năng nghiên cứu và phát triển của lĩnh vực.

- Thiếu sự hợp tác và giao lưu giữa các ngành: Mặc dù Việt Nam học là một lĩnh vực liên ngành, nhưng việc thiếu sự hợp tác và giao lưu giữa các ngành khoa học khác nhau có thể gây ra sự phân mảnh và giới hạn trong quá trình nghiên cứu và ứng dụng kiến thức.

- Thách thức về phương pháp và lý thuyết: Việt Nam học đang đối diện với thách thức trong việc phát triển phương pháp và lý thuyết mới, đặc biệt là trong bối cảnh các phương pháp nghiên cứu và lý thuyết trong các lĩnh vực liên ngành đang phát triển nhanh chóng.

- Vấn đề về định danh và phạm vi nghiên cứu: Một thách thức khác là việc xác định rõ ràng định danh và phạm vi nghiên cứu của Việt Nam học trong ngữ cảnh liên ngành. Việt Nam học cần phải

xác định rõ ràng về mình để tránh sự mơ hồ và mất điểm nhận thức từ cộng đồng nghiên cứu.

- Thiếu sự nhận thức và ủng hộ từ phía cộng đồng và các nhà quản lý: Việt Nam học cần sự nhận thức đúng đắn và ủng hộ mạnh mẽ từ phía cộng đồng và các cơ quan quản lý nhà nước để có thể phát triển và ứng dụng kiến thức một cách hiệu quả.

- Thách thức về đào tạo và phát triển nhân lực: Việt Nam học đang đối mặt với thách thức trong việc đào tạo và phát triển nhân lực có chuyên môn cao và có kỹ năng làm việc đa ngành và liên ngành.

Những thách thức này đòi hỏi sự chú ý và nỗ lực từ cả cộng đồng nghiên cứu và các bên liên quan để phát triển Việt Nam học thành một lĩnh vực liên ngành mạnh mẽ và bền vững.

Mặc dù Việt Nam học đang đối mặt với nhiều thách thức, nhưng cũng có nhiều cơ hội và tiềm năng phát triển đáng chú ý:

- Sự quan tâm ngày càng tăng về văn hóa và lịch sử: Với sự gia tăng của du lịch văn hóa và quan tâm ngày càng tăng về bảo tồn và phát triển di sản văn hóa, Việt Nam học có cơ hội để đóng góp vào việc hiểu biết và bảo tồn các giá trị văn hóa và lịch sử của Việt Nam.

- Sự phát triển của ngành giáo dục và nghiên cứu: Việt Nam đang trải qua một giai đoạn phát triển mạnh mẽ trong ngành giáo dục và nghiên cứu. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển của Việt Nam học thông qua việc tạo ra các chương trình đào tạo và nghiên cứu mới.

- Sự tăng cường hợp tác quốc tế: Việt Nam học có thể thông qua các hoạt động hợp tác quốc tế để trao đổi kiến thức, kinh nghiệm và tài nguyên với các trường đại học và tổ chức nghiên cứu trên toàn thế giới.

- Sự phát triển của công nghệ thông tin: Công nghệ thông tin đã mở ra nhiều cơ hội mới cho việc nghiên cứu và phân tích dữ liệu trong lĩnh vực Việt Nam học, từ việc số hóa tài liệu lịch sử đến việc phát triển các công cụ và phần mềm phân tích ngôn ngữ.

- Sự ủng hộ và thúc đẩy từ chính phủ và các tổ chức phi chính phủ: Chính phủ và các tổ chức phi chính phủ ngày càng nhận thức được vai trò quan trọng của Việt Nam học trong việc bảo tồn và phát triển văn hóa và lịch sử. Họ có thể cung cấp nguồn lực và hỗ trợ cho các dự án nghiên cứu và phát triển trong lĩnh vực này.

- Sự đa dạng về nguồn tài trợ: Việt Nam học có thể tận dụng sự đa dạng về nguồn tài trợ từ các nguồn khác nhau như chính phủ, tổ chức phi chính phủ, tổ chức quốc tế và các tổ chức tư nhân để phát triển các dự án nghiên cứu và ứng dụng.

Những cơ hội và tiềm năng này đều mở ra những triển vọng lớn cho sự phát triển của Việt Nam học trong tương lai, đặc biệt là khi có sự kết hợp với sự nỗ lực và sự hợp tác từ tất cả các bên liên quan.

Về phía các trường đại học, các khoa Việt Nam học, do sự phát triển nóng của ngành Việt Nam học nên hầu hết cán bộ nghiên cứu, giảng dạy Việt Nam học đều là những người tốt nghiệp các ngành Ngữ văn, Lịch sử, Địa lý, Kinh tế,... được đào tạo chuyên ngành, đơn ngành,

chuyên sâu về một lĩnh vực. Vì vậy, họ cần phải được trang bị kiến thức mới về lý thuyết cũng như phải triển khai nghiên cứu, soạn thảo giáo trình, bài giảng theo hướng tiếp cận liên ngành của khu vực học, đặt đối tượng nghiên cứu, giảng dạy trong bối cảnh không gian lịch sử văn hóa và không gian phát triển bền vững của Việt Nam và khu vực như Đông Nam Á, Đông Á, Nam Á,...

Về phía sinh viên Việt Nam học, từ phổ thông lên đại học không phải là sự chuyển cấp mà phải tiếp cận cách học hoàn toàn mới, từ học chế đào tạo tín chỉ đến phương pháp học mới ở đại học. Sinh viên phải chủ động, tích cực làm chủ quá trình học tập, chăm chỉ, sáng tạo trau dồi kiến thức, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng mềm, , ... Do đó, sinh viên, nhất là sinh viên ngành Việt Nam học phải biết cách tiếp nhận và hấp thụ nhiều kiến thức chuyên sâu nghiệp vụ, các kỹ năng cần thiết, năng lực ứng dụng ngoại ngữ, công nghệ thông tin,... để có thể làm việc được ở nhiều lĩnh vực khác nhau, từ văn hóa, truyền thông báo chí, đến du lịch hay doanh nghiệp, công ty trong và ngoài nước.

3. Kết luận

Dưới góc độ không gian, Việt Nam

là một bộ phận của khu vực và Việt Nam học cũng là một bộ phận của khu vực học. Khu vực học là khoa học liên ngành, nghiên cứu một không gian văn hóa nhất định của một hoặc nhiều cộng đồng người, phân bố trên thế giới và được xác định bởi tập hợp hệ thống các quan hệ văn hóa đặc trưng, có thể phân biệt với các khu vực văn hóa khác. Đồng thời nghiên cứu mối quan hệ đa chiều, đa phương giữa các vùng trong và ngoài khu vực như đã và đang diễn ra vô cùng đa dạng và phức tạp trong cuộc sống của xã hội loài người hiện nay.

Việt Nam học là một khoa học liên ngành nghiên cứu về đất nước, con người Việt Nam dựa trên những yếu tố của nhiều chuyên ngành như địa lý, lịch sử, ngôn ngữ, văn hóa, kinh tế, môi trường,... hay theo tính liên ngành của khu vực học. Mục đích của nghiên cứu trên là nhằm mang lại những hiểu biết tổng hợp, toàn diện, cũng như xác lập những đặc thù, độc đáo về đất nước và con người Việt Nam so với các nước trong khu vực; phục vụ cho sự nghiệp xây dựng tổ quốc phồn vinh, xác định vị thế của Việt Nam trên bản đồ toàn cầu; đồng thời tăng cường khả năng giao lưu và hội nhập quốc tế./.

Tài liệu tham khảo

1. Trần Lê Bảo (2013). *Nhập môn khu vực học và Việt Nam học*. Nxb Đại học Sư phạm Hà Nội.
2. Nhiều tác giả (2024). *35 năm Việt Nam học*. Nxb Đại học Quốc gia Hà nội.
3. Ellis, R. J. (2003). *Interdisciplinarity*. Subject Centre for Languages, Linguistics and Area Studies in United Kingdom.
4. https://elearning.tdmu.edu.vn/pluginfile.php/284876/course/overviewfiles/NCKHLienNganh_Trinh%20Cam%20Lan.pdf